

การศึกษาอิทธิพลของการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มีต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน
ในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

A study of sufficiency economy philosophy management
influencing a community enterprise efficiency in Prachin Buri
province and Sa Kaeo province.

สนิทธเดช จินตนา¹, อนูรัตน์ อนันตนาธร²
Sanitdech Jintana¹, Anurat Anantanatorn²

¹อาจารย์, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Lecturer, Faculty of Liberal Art, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

²อาจารย์, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

²Lecturer, Faculty of Political Science and Law, Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ของจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว จำนวน 345 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติอนุमान ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการศึกษาพบว่า 1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันตามลำดับ และอยู่ในระดับอีก 1 ปัจจัย คือ ด้านการมีความรู้ 2. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4 ตัวแปร มีอิทธิพลทางบวกกับประสิทธิภาพของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 77.5 โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการมีความรู้ รองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านการมีคุณธรรม และด้านความมีเหตุผลตามลำดับ และ 3. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นควรเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวิสาหกิจชุมชนทั้งในเรื่องการสะสมเงินออม การพัฒนาความรู้ทั้งของ

สมาชิกและตัวประธานในเรื่องการบริหารจัดการและการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ รัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถขยายศักยภาพให้สูงขึ้นโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงการทำการตลาด และรัฐต้องพัฒนาความรู้ในเรื่องการวางแผนโดยเฉพาะการวางแผนธุรกิจให้กับวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เพื่อรองรับผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

คำสำคัญ : การจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study sufficiency Economy philosophy management of community enterprise in Prachin Buri province and Sa Kaeo province. To study A Study a Influencing of sufficiency Economy Philosophy management toward community enterprise efficiency in Prachin Buri province and Sa Kaeo province. The samples size of research were 345 members in community-based Enterprises of Prachin Buri province and Sa Kaeo province. The instrument used in this study was a questionnaire. The statistics used in data analysis composed of frequency, percentage, mean and standard deviation. T-test, One-way ANOVA, and Multiple regression analysis (MRA) with coefficient of determination (R²) at statistical significance of .05 were used for hypothesis test.

The results of the research are as follows: 1. The sufficiency economy philosophy management of community enterprise in Prachin Buri province and Sa Kaeo was at a high level in overall When each aspect was examined which was found in every aspect that level of implement was very high level Among all the aspects and the highest-rated aspect was morality, rationality, sufficient protection, self-immunity, and Knowledge, respectively. respectively. And 2. The sufficiency economy philosophy management were Significantly influencing to efficiency of community enterprise at the 0.05 level, Their can predict the efficiency of community enterprise at 77.5 percent, Which can explain the influence of variables in order of importance as follows Knowledge, followed by self-immunity, morality And rationality respectively. And 3. Suggestions on management development based on the sufficiency economy philosophy Should focus on creating immunity for community enterprises in saving. To develop a members and the chairman for management and product Knowledge. The government should support community enterprises to expand their capabilities by bringing innovation and business plan knowledge.

Keywords : Sufficiency Economy Philosophy, community enterprise efficiency, Community Enterprise

บทนำ

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับฐานรากมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา การขาดอาชีพและขาดรายได้และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนชนบทและชุมชนเมือง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (Office of the National Economic and Social Development Council, 2016) ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและการพัฒนาความเข้มแข็งและความ ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน และกำหนดให้การพัฒนวิสาหกิจชุมชน เป็นกลไก 1 ใน 12 ของนโยบายประชารัฐ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ที่ถือเป็นสิ่งที่รัฐบาล ให้ความสำคัญ มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข และมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการทํางานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน จึงเรียกว่า นโยบายเศรษฐกิจฐานราก และประชารัฐ โดยมีเกณฑ์การวัดผลคือ การเพิ่มขึ้นของรายได้ชุมชนที่ชัดเจนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (Community organizations development institute, 2016)

ขณะเดียวกันหลักปรัชญาพื้นฐานของการพัฒนาประเทศไทย คงยึดถือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” เป็นหลักการพื้นฐานในการขับเคลื่อนการพัฒนา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และยึดหลักการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและ ขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2016) การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจ ชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ธุรกิจ สามารถเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันขณะที่ยังมีความ ไม่พร้อม หรือยังไม่ แข็งแรง พร้อม ๆ กับการไม่ประมาทและไม่โลภมากเกินไป จนเมื่อแข็งแกร่งพอก็สามารถเข้าสู่การแข่งขันใน แบบที่ไม่ใช่มุ่งแพ้ชนะอย่างเอาเป็นเอาตาย แต่เป็นการแข่งขันอย่างสร้างสรรค์ คือเพื่อเสริมสมรรถภาพและ ความเข้มแข็ง ในขณะที่เดียวกันเศรษฐกิจพอเพียงก็มีใช้เศรษฐกิจที่ส่งเสริมลัทธิบริโภคนิยมอย่างไร้ขอบเขต แต่ให้พิจารณาและใช้ประโยชน์จากกระแส โลกาภิวัตน์อย่างชาญฉลาด รู้เท่าทัน สามารถเลือกรับเฉพาะสิ่งที่ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคมในระยะยาว (Yodprudtikan, 2011)

ถึงแม้ว่ารัฐบาลหลายรัฐบาลจะให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนส่งเสริมนโยบายการ พัฒนวิสาหกิจชุมชน เพราะเชื่อมั่นว่าเป็นแนวทางที่สำคัญในการจะพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากให้มีความ มั่นคง ยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติแล้วยังพบว่า การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนยังคงมีปัญหา โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้มแข็งและความยั่งยืน รวมถึงไม่สามารถขยายต่อของการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ มาจากสาเหตุหลักคือการจัดการของวิสาหกิจชุมชนที่ยังขาดประสิทธิภาพ ขาดทิศทาง ขาดความมีเหตุมี ผลในการตัดสินใจ และการสร้างรากฐานที่แข็งแรงโดยเฉพาะเงินออมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรพัฒนาในประเด็นนี้ อย่าง เร่งด่วน (Office of the National Economic and Social Development Council, 2016)

วิสาหกิจชุมชนในภูมิภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเฉพาะปราจีนบุรี และสระแก้ว เป็น ภูมิภาคที่นำสนใจการศึกษาการขับเคลื่อนและการจัดการวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มวิสาหกิจ ที่มีศักยภาพเป็นจำนวนมาก ส่วนมากเป็นกลุ่มวิสาหกิจทางด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและ สมุนไพร อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้วนั้นเริ่มมีความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจสูง มีนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นการพัฒนาที่ผสมผสานระหว่าง การพัฒนาและการขยายตัวของอุตสาหกรรมกับความพยายามในการดำรงอยู่ของเกษตรกรกรรม มีลักษณะ

ชุมชนเป็นแบบเมืองและชนบท พื้นที่เกษตรกรรมจำนวนมาก ถูกเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม ทำให้จำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้วนั้นลดลงไปอย่างมาก จากข้อมูลพบว่า ในปี 2561 ทั้ง 2 จังหวัดนั้นมีจำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรวมกันทั้งหมด 261 กลุ่ม และลดเหลือ 108 กลุ่ม ในปี 2563 ลดลงไปถึงร้อยละ 58.62 ในระยะเวลาเพียง 2 ปี โดยจำนวนสมาชิกในปี 2561 นั้นมีจำนวน 3,401 ราย และลดเหลือ 2,043 ราย ในปี 2563 ลดลงถึง ร้อยละ 39.92 สถิตินี้ดังกล่าวแสดงถึงความไม่ยั่งยืนของการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนอันเกิดมาจากหลากหลายปัจจัย (Department of Agriculture Extension, Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2019)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้มีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาจึงได้ทำการศึกษา งานวิจัยเรื่องการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อได้เอาผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนา และเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ของจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว ที่มีจำนวนสมาชิกรวม 2,043 ราย (Department of Agriculture Extension, Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2019) การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงใช้การคำนวณโดยเปิดตารางสำเร็จของยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดการยอมรับค่าความคลาดเคลื่อน 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 345 ราย

การสุ่มตัวอย่างนั้นอาศัยนำมาสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) มีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนสมาชิกกลุ่ม ๆ ดังนี้ 1. จังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวนสมาชิก 482 ราย ได้ขนาดตัวอย่าง 81 ตัวอย่าง และ 2. จังหวัดสระแก้ว มีจำนวนสมาชิก 1,565 ราย ได้ขนาดตัวอย่าง 264 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบโดยการนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (IOC) ทั้งนี้ หาค่า IOC คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง 0.70–1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้จัดเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) = 0.945

แบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว และ ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

โดยเกณฑ์การวัดคำถามส่วนที่ 2 และ 3 ใช้การวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีระดับการให้คะแนน ดังต่อไปนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด (Kanchanawisut, 2015)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและตัวแปรเชิงอนุมาน ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการทดสอบสมมติฐานใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination : R²) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

จากผลการศึกษาจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 345 คน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ด้านการมีคุณธรรม (\bar{X} = 4.34) รองลงมาคือด้านความมีเหตุผล (\bar{X} = 4.24) ด้านความพอประมาณ (\bar{X} = 4.23) และด้านการมีภูมิคุ้มกัน (\bar{X} = 4.23) ตามลำดับ และอยู่ในระดับอีก 1 ปัจจัย คือ ด้านการมีความรู้ (\bar{X} = 4.16) (ตารางที่ 1) เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนนั้นเป็นองค์กรธุรกิจที่ก่อเกิดมาด้วยหลักการแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้วทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การรวมกลุ่มเครือข่าย การถ่ายทอดความรู้ กระบวนการทำงาน รวมไปถึงการช่วยเหลือคนในชุมชน จึงมีทั้งความรู้ ความพอเพียง มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินธุรกิจจึงทำให้การจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว ในภาพรวม (n = 345)

การจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	SD	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านความพอประมาณ	4.23	0.66	มากที่สุด	3
2. ด้านความมีเหตุผล	4.24	0.68	มากที่สุด	2
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	4.23	0.74	มากที่สุด	4
4. ด้านการมีความรู้	4.16	0.72	มาก	5
5. ด้านการมีคุณธรรม	4.34	0.68	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	4.24	0.65	มากที่สุด	-

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีตัวแปรด้านการจัดการของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4 ตัวแปร มีอิทธิพลทางบวกกับประสิทธิภาพของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 77.5 โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้ ด้านการมีความรู้ ($\beta = .329$) รองลงมา คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ($\beta = .315$) ด้านการมีคุณธรรม ($\beta = .195$) และด้านความมีเหตุผล ($\beta = .151$) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อประสิทธิภาพของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(ค่าคงที่)	.576	.120		4.794	.000*		
1. ด้านความพอประมาณ	-.065	.054	-.064	-1.201	.230	.237	4.218
2. ด้านความมีเหตุผล	.147	.062	.151	2.363	.019*	.163	6.148
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	.286	.060	.315	4.780	.000*	.152	6.567
4. ด้านการมีความรู้	.306	.059	.329	5.219	.000*	.166	6.012
5. ด้านการมีคุณธรรม	.192	.050	.195	3.824	.000*	.254	3.935

R = .881, R² = .775, Adjusted R Square = .772, Durbin-Watson = 1.923, F = 233.931, Sig. = .000*

3. การศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องดำเนินการร่วมกันโดยตัววิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม โดยประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการคือเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวิสาหกิจชุมชนทั้งในเรื่องการสะสมเงินออม การพัฒนาความรู้ทั้งของสมาชิกและตัวประธานในเรื่องการบริหารจัดการและการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ รัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถขยายศักยภาพให้สูงขึ้น โดยการนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงการทำตลาด และรัฐต้องพัฒนาความรู้ในเรื่องการวางแผนโดยเฉพาะการวางแผนธุรกิจให้กับวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เพื่อรองรับผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านการมีคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความพอประมาณ และด้านการมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนนั้นเป็นองค์กรธุรกิจที่เกิดมาด้วยหลักการแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้วทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร การรวมกลุ่มเครือข่าย การถ่ายทอดความรู้กระบวนการทำงาน รวมไปถึงการช่วยเหลือคนในชุมชน จึงมีทั้งความรู้ ความพอเพียง มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินธุรกิจจึงทำให้การจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงมาก โดยผลการศึกษาดังกล่าวมาความสอดคล้องกับงานวิจัยอีกหลายฉบับอาทิงานวิจัยของ Uengpaiboonkit (2015) ที่พบว่าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์มีความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Suttisong (2014) ที่พบว่ากลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Klantooop (2013) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครสวรรค์ให้ความสำคัญกับการจัดการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การจัดการของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นมีอิทธิพลทางบวกกับประสิทธิภาพของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งวิสาหกิจชุมชนนั้นเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรง เศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ถ้าฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา กล่าวคือการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนก็เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การมีความรู้ การมีการวางแผนก็จะมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกัน การมีธรรมาภิบาลก็คือการมีคุณธรรม มีส่วนทำให้มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนได้ (Tantavivong, 2006)

โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suttisong (2014) การจัดการวิสาหกิจชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านชุมชนพอประมาณมี ความสัมพันธ์กับชุมชนมีเหตุมีผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับสูง เช่นเดียวกับงานวิจัยของKlantoop (2013) ที่พบว่า การจัดการวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ร้อยละ 87.9 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยด้านโครงสร้าง รูปแบบ และค่านิยมร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ด้านการมีความรู้ ควรมีการมุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับ สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางด้านการปรับตัวให้ทันต่อนวัตกรรม เทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นการผลิต การตลาด การเงิน การเข้าถึงข้อมูล เรียกได้ว่าทุกปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องของการการดำเนินธุรกิจ รวมถึงวิสาหกิจชุมชน ต่าง ๆ ควรมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันให้มีความรู้ในการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

2. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ควรมีการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีการสะสมเงินออม อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง สนับสนุนให้สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี ควรสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ในส่วนของสำนักงานการเกษตร ต้องติดตามกระบวนการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนอย่างใกล้ชิด มีการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการมีคุณธรรม ควรมีการมุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนมีการคำนึงถึงชุมชนเป็นอันดับแรก ตั้งแต่การจ้างงาน การจัดซื้อวัตถุดิบ ควรมุ่งเน้นการจัดซื้อจัดจ้างให้มีเงินหมุนเวียนภายใน ชุมชนเป็นหลัก หากมีเหลือกำไรก็ปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม นอกจากนั้นยังควรให้ความสำคัญ กับลูกค้าส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดแก่ลูกค้าของตน

4. ด้านความมีเหตุผล ควรมีการมุ่งเน้นให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรู้จักการวางแผนการดำเนินธุรกิจ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วนเพื่อนำมาทำการตลาด การศึกษาคู่แข่ง เพื่อให้มีแนวทางที่ถูกต้อง ในการนำทางกลุ่มฯ ให้ดำเนินการให้ทำการเจริญเติบโต มีรายได้ที่ดี ควบคู่ไปกับการวางแผนในการใช้ จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย มีการจัดการการเงินและการบัญชีโดยผลานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และมีมาตรการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องจัดทำบัญชีเพื่อแจ้งต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อเป็นการติดตาม ผลการดำเนินงาน

5. ด้านความพอประมาณ ควรมีการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ มี แนวทางในการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีสภาพคล่อง ไม่เกิด การภาระหนี้สิน ส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายในการดำเนินกิจการคือมุ่งให้มีการส่งเสริมการมี อาชีพของชุมชน เน้นการจ้างงานให้เกิดในชุมชนเพื่อการกระจายรายได้ในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรทางด้านความรู้ นั้นเป็นด้านที่วิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดการในระดับที่น้อยที่สุด ในการศึกษารั้งต่อไปผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษากระบวนการจัดการความรู้ทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคเทคโนโลยี 4.0

2. จากการศึกษาครั้งนี้นั้นศึกษาเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเท่านั้น เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุม และต่อยอดผลการศึกษาจึงควรมีการศึกษาการจัดการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันอีกด้วย

REFERENCE

- Community organizations development institute. (2016). **Guidebook for Economic developmental foundation**. Bangkok : Ministry of Social Development and Human Security. [in Thai]
- Department of Agriculture Extension, Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2019). **Summary of the amount of community enterprises and community enterprise networks that approved registration in January 2019**. [online]. Retrieved from : https://www.m-society.go.th/article_attach/18750/20435.pdf. [in Thai]
- Klantoop, N. (2013). Communityenterprise management by sufficient economic theory in Nakhonsawan. **Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University**, Vol. 7, No.2, p.p. 28-39. [in Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2016). **12th National Economic and Social Development Plan (B.E. 2560 – 2564)** . Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Council. [in Thai]
- Suttisong, S.. (2014). Relationship Between Small and Micro Community Enterprise Management and Sufficiency Economy Principles on Thai Silk Producer Group, in the Northeastern of Thailand. **Social Sciences Research and Academic Journal**, Vol. 9, No. 25, p.p. 95-106. [in Thai]
- Tantaviwong, A.. (2006). **Main life with sufficiency economy**. [online]. Retrieved from : <https://www.sem100library.in.th/medias/3247.pdf> [in Thai]
- Uengpaiboonkit, A.. (2015). The Applicability of the royal sufficiency economy principle to community enterprises management in Surin. **RMUTP research journal special issue**, p.p. 12-19. [in Thai]
- Yamane, T.. (1973). **Statistics an Introductory Analysis**. New York: Harper and R.
- Yodprudtikan, P.. (2011). **Sufficiency Economy Initiative**. (5th edition). Bangkok : Total Access Communication. [in Thai]